

ΣΕΒ

ΤΕΕ

Χωροταξικός σχεδιασμός για την ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη της χώρας

Η Ελλάδα είναι το μοναδικό κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στερείται θεσμοθετημένου χωροταξικού σχεδιασμού. Αυτή η θλιβερή πραγματικότητα, που επιτείνει την απογοητευτική αταξία που επικρατεί στον ελληνικό χώρο, έχει δραματικές επιπτώσεις τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, αλλά και στην ποιότητα ζωής στον αστικό, περιαστικό και αγροτικό χώρο. Παράλληλα, η έλλειψή του σε συνδυασμό με την αδικαιολόγητη καθυστέρηση ολοκλήρωσης του Κτηματολογίου, αποτελεί βασικό κίνητρο για τη διαιώνιση των καταπατήσεων δημόσιας και οικολογικά πολύτιμης γης.

Ο χωροταξικός σχεδιασμός δεν είναι ακαδημαϊκή άσκηση ούτε απαίτηση μιας ελίτ επιστημονικών φορέων. Ο χωροταξικός σχεδιασμός επιδιώκει την ολοκληρωμένη και ισόρροπη κατανομή των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον γεωγραφικό χώρο με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Παράλληλα, αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την επίλυση διαφορών και την αντιμετώπιση συγκρούσεων στη χρήση των φυσικών πόρων και του χώρου. Πρόκειται λοιπόν για τον κύριο πυλώνα κάθε ολοκληρωμένης εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής και το βασικό εργαλείο συντονισμού των τομεακών πολιτικών με στόχο την επίτευξη μιας βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της αποτελεσματικής προστασίας του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

Απόρροια της έλλειψης κεντρικού χωροταξικού σχεδιασμού είναι η αποσπασματική χωροθέτηση δομών και δραστηριοτήτων. Έτσι, οι αναπτυξιακές επιλογές δεν συνυπολογίζουν τη φέρουσα ικανότητα του χώρου και την επάρκεια των φυσικών πόρων. Παράλληλα, ακυρώνεται η όποια προσπάθεια της πολιτείας για στρατηγικό σχεδιασμό σε τομεακές πολιτικές, καθώς οι συγκρούσεις με άλλες δραστηριότητες τελικά αναιρούν τους ίδιους τους στόχους του σχεδιασμού.

Τα προβλήματα που προκαλεί η απουσία χωροταξικού σχεδιασμού τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο και στο τομεακό επίπεδο εκδηλώνονται και με την αδυναμία της χώρας να απορροφήσει αναπτυξιακούς πόρους, όπως το Γ΄ ΚΠΣ. Έτσι για παράδειγμα έργα και σημαντικές επενδύσεις για την ανάπτυξη νέων πηγών ενέργειας καθυστερούν λόγω της περίπλοκης και αδιαφανούς διαδικασίας αδειοδότησης και τελικά ακυρώνονται από δικαστήρια, καθώς δεν έχει προηγηθεί ο απαραίτητος χωροταξικός σχεδιασμός τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Με δεδομένο πως η χώρα μας δε δεσμεύεται από τις διεθνείς της υποχρεώσεις για τη θεσμοθέτηση εθνικού πλαισίου χωροταξίας, ο χωροταξικός σχεδιασμός είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης σε κεντρικό κυρίως επίπεδο.

Καλούμε το καθ' ύλην αρμόδιο ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά και τα οικονομικά και αναπτυξιακά υπουργεία και κατ' επέκταση την Προεδρία της Κυβέρνησης, να θέσουν ως άμεση προτεραιότητα την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού της χώρας. Ζητήματα που επείγουν:

- **Εθνικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού** – Εκκρεμεί η ολοκλήρωση και συγκεκριμενοποίηση του σχεδίου δράσης και του χρονοδιαγράμματος του.
- **Ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού** – Εκκρεμεί ο σχεδιασμός και η θεσμοθέτηση ειδικών πλαισίων (σύμφωνα με τον Ν. 2742/99) για τομεακές πολιτικές. Σημειώνεται πως σύμφωνα με τον νόμο τα ειδικά και τα περιφερειακά πλαίσια πρέπει να ακολουθήσουν και όχι να προηγηθούν του Γενικού Πλαισίου.
- **Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού** - Η επανενεργοποίησή του και αναβάθμιση του ρόλου του σε όργανο λήψης αποφάσεων είναι απαραίτητη για τον σωστό συντονισμό της χωροταξικής πολιτικής της χώρας. Θα πρέπει να υπάρξει βέβαια στενός συντονισμός με την Εθνική Επιτροπή «ΦΥΣΗ» που έχει επιφορτισθεί με τον συντονισμό του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.
- **Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και Σχέδια Χωρικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων** - Η ολοκλήρωσή τους είναι επιτακτική για τη σωστή οριοθέτηση της οικιστικής ανάπτυξης και των χρήσεων γης, καθώς και για την οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης μελετών σημαντικό πρόγραμμα, το οποίο έως σήμερα καλύπτει το 20% του ελληνικού χώρου. Το πρόγραμμα δυστυχώς δεν συντονίζεται ούτε παρακολουθείται σε κεντρικό επίπεδο.